

SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vsak dan popoldne, izvenčni nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčiški in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K.

Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znakma za odgovor.

Upravnštvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 304.

Dr. F. Windischer:

Gospodarski pomen razširjenja užitninske črte v Ljubljani.

Avstrijski užitninski patent iz l. 1829 je uvrstil našo Ljubljano med onih osem avstrijskih mest, ki so veljala glede užitnine za zaprta mesta. Prebivalstvo Ljubljane uživa odtej do dandanes zoporno odliko, da živi dražje, ker je užitnina višja nego v drugih občinah, in se pobira od 49 predmetov. Ali ta posebna užitnina se sedaj ne pobira v celi politični občini Ljubljana, nego le v ožjem užitninskem ozemlju. Znaten del občine ljubljanske doslej ni deležen te dvomljive dobre.

Že v Avstriji je pred mnogimi leti država hotela razširiti ljubljansko užitninsko ozemlje, vendar se namerava iz različnih razlogov ni urednila. V proračunski predlogi za leto 1920—21 je pa dobil finančni minister pooblastilo, da razširi užitnino na obseg cele politične občine Ljubljana in da hkratu prilagodi užitninsko tarifo današnjim razmeram. Predmetna zadeva je dalekosežne gospodarske važnosti za občino ljubljansko, za prebivalstvo, za trgovino in industrijo.

Za mestno občino Ljubljana, ki ima vsled vojne, kakor vse javne korporacije, nelehak finančni položaj, je vprašanje razširitev užitninske črte važno zategadelj, ker prihaja eventualno v poštev možnost, povisiti občinske dohodke, če se pobira užitnina na celo občino ljubljansko, pridaje vsi trgovci v tako težaven položaj. Če se hočejo, kakor je potreben, prosto gibati, bi morali skladiti daleč iz mesta. Pripravnih objektov za skladnički bilo bi za te namene komaj dobiti. Zgradba novih bi zahtevala ogromnih vstopov, pa tudi časa. Oddaljenejši magični provzročajo neogibno občutno podražitev cele režije. Jasno je, da bi izgubile vrednosti one stavbe, kjer so sedaj skladnički za blago. Ostatni tudi za slučaj razširjenja užitnine v starih skladničnih prostorih, trgovini govorih strok nikakor ne kaže. Za trgovino z alkoholnimi tekočinami, ki igra v naši trgovini v Ljubljani znatno ulogo, ob sedanjih predpisih absolutno ne kaže, pridržati stara skladnički. Gleda tega blaga se od strani užitninskih uradov ne dovoljuje povračilo užitnine za one množine, ki gredo z opot izven črte. Odločilna je namreč množina, ne pa jakost tekočine. Pa tudi če bi se za to našlo odpomoč je praktična manipulacija zelo težkočena, ker bi bilo treba vedno predlagati izkaze in prositi za povračilo plačane užitnine. Če mora trgovec s svojimi skladnički daleč od sedeža trgovine, je zanj velika težkoča tudi zategadelj, ker malih trgovcev in kramarjev, ki prihajajo zlasti sedaj vsled drage voznine na železnici celo od daleč z vozovi, ni moč hitro in točno sproti odpraviti. Z razširjenjem užitninskega ozemlja bi trpela ljubljanska detajlna trgovina zlasti na tistih mestih, ki so sedaj izven užitninske črte. Konsument je okolice bi ne hodili več krovovat k svojim starim trgovcem, ker bi bilo blago vsled užitnine držaže. Razstavišča mestne občine ni že leti, da se slab polozaj važnih davkopalcev. Specerijska in kolonialna trgovina ima danes itak znatno manjši krog odjemalcev, ker se množe organizacije konsumentov in se vedno bolj občuteva vpliv zadružnih organizacij, ki delajo na debelo in uživajo vpoštevne ugodnosti napram poklicani trgovini.

Razširjenje užitninske črte bi zadealo tudi industrije gotovih krovov, ki se sedaj nahaja izven ozemlja. Prizadeta bi bila neposredno vsled podražitve premoga, posredno pa tudi zategadelj, ker se podraži prehrana delavstva. Novi polozaj na vsak način ne bi vabil v mesto novih podjetij, ki se ogibajo takih težkoč, kadar si izbirajo stališče.

Opozorili smo v tem važnem gospodarskem vprašanju na nekatere važne momente, ki govorijo proti razširjenju užitninske črte. Poklicane faktorje bi s tem radi opozorili na neugodne posledice napovedane izprememb. Pravčasno je treba poskrbeti, da se varuje upravičene gospodarske interese prebivalstva, prometa in obrta ter vse storij, da naše mesto ne izgubi svoje lepe trgovske pozicije.

Na vsak način je potrebno, da se da pred izvršitvijo tako dalekosežne izprememe naših interesom vrljika, pojasniti svoje stališče in staviti nasvetne. Določiti bo treba primerno prehodno dobo, če pride do uresničenja, in bo zlasti iskati no-

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v Inozemstvu:	
celoletno naprej plačan .	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—	1	20—

1 "Pri morebitnem povračaju se ima daljša naročnina doplačati." Novi naročniki naj pošljajo v prvih naročnino vedno po nakaznici. Na same pismena naročila brez poslatve denaria se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje.

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Bokopisov ne vrča.

Posamezna številka velja 1 krona.

Poštnina plačana v gotovini.

vo praktično obliko za restitucijski promet z užitnini podvrženi ui težkočami. Mesto množine bi se bilo držati jakosti tekočine, kar bi omogočalo zopetni izvoz in tranzit proti povračilu užitnine. V tem pogledu bo dobiti drugod vzglede. Bilo bi neodustno, če bi se postavilo interesente in prebivalstvo čez noč v nov ne-sprejemljivi položaj. Sedanja tarifa

s svojimi pol stotine broječimi predmeti je v naših časih itak neprimeren monstrum. Na Dunaju so že l. 1890 število užitninskih predmetov znižali na eno četrtnino. Pristavl bi, da se je glede te posebne užitnine že ponovno čulo od večakov razumljivo zahtevo po odpravi tega odioznegra privilegia za prebivalstvo gotovih mest.

Manifestacijsko zborovanje JDS.

Včeraj dopoldne, v nedeljo 12. t. m., se je vršilo v veliki dvorani Narodnega doma manifestacijsko zborovanje JDS kot uvod v volilno borbo za volitve v konstituanto naše države. Dasiravno so politična zborovanja v sedanjih skribi in odločitev polnih časih malo vabljiva, vendar se je dvorana Narodnega doma napolnila z občinstvom iz vseh slojev našega naroda, ter je bilo zastopanega tudi precej našega ženstva. Zborovanje, shod, je obiskalo pčelo računano 500 poslušalcev in poslušalk brez izjemne zavednosti članov jugoslovenske demokratske stranke. Z napeto pozornostjo so sledili poslušalci izvajanjem govornikov, izražajoč s pritrjevanjem svojo zadovoljnost in označujejo z medkljici svojo voljo.

Zborovanje je otvoril ravnatelj Ju s pozdravom do vseh navzočih in občinstva, da je zaradi bolehnosti zadržan udeležiti se shoda ljubljanski župan g. dr. Ivan Tavčar, katero vest je vse dvorana z velikim občalovanjem vzel na znanje čemur je tudi dala duško z vzklikom. Pozdravil je nato tudi oba govornika ministra n. r. dr. Kramera in ljubljanskega podžupana dr. Trillerja ter v kratkih besedah označil stališče stranke napram volilnemu zakonu in volitvam samim. Označil je volilni zakon kot dober in izgleda za demokratsko stranko za ugodne, tako da je črnogledo presojanje bodočnosti popolnoma neupravičeno zlasti če se ozremo nazaj v preteklost, ko je klerikalna stranka z vsemi svojimi velikimi agitatorčnimi sredstvi in v vladno pomočjo uvedla v naših deželah pravi politični terorizem. Sistem proporca zagotavlja tudi demokratski stranki kolikor toliko pravice, ker se bodo morali naši glasovi upoštevati in bodo prideli do voljive.

Kot prvi govornik je nastopil, s ploskanjem pozdravljen od navzočih, min. n. r.

dr. Albert Kramer.

Častiti somišljeniki in somišljenice!

Mi smo današnje zborovanje proglašili za manifestacijsko zborovanje in mislim, da smo storili s tem popolnoma prav. Naša stranka ima zadosti vzroka, da ob pričetku volilne borbe za konstituanto manifestira. Po dolgem času smo despali na vrh hriba in pred seboj vidimo veliki cilj, po katerem stremi naš narod. Huda je bila doba neurjenosti, ki smo jo prestali v zadnjih dveh letih in upravičena je nezadovoljna kritika, da je potrebovala naša država od konca leta 1918 pa do konca 1920, da pristopi h končni ureditvi. Konstatiram pa, da so bili naši ljudje od prvega početka zato, da se provizirje Šimprej konča, konstatiram, da je bil prvi korak demokratske stranke, ko je dobila državno oblast v svoje roke, da je predložila začasni Narodnemu predstavništvu volilni zakon. Zdržena reakcija je preprečila, da volilni zakon v parlamentu ni mogel biti obravnavan in sprejet. Že pred letom dni je demokratska stranka spoznala, da začasno Narodno predstavništvo nima več pravice do obstoja in da je nesposobno za vrstitev težkih nalog, ki so se vsak dan pojavljajo. Iz tega spoznanja se je rodil sklep, da je v interesu države in naroda treba to začasno Narodno predstavništvo Šimprej odstraniti in dati mesta svobodno izbranemu ljudevskemu zastopu. Demokratska zajednica, ki deli, ki so v primitivejših razmerah bil vodilni, da so sledili na vse uradniško posredovanje in odločitev v zadnjih instanci. (Tako je.) Stremeti moramo za tem, da se uveljavljai v vsakem oziru v občinali, okrajih in pokrajnah ljudskih samouprav na široki podlagi. Mi smo torej avtomatisti v zdravem smislu te besede.

Smo naši ljudje od prvega početka, da se strankarska eksplotacija državne oblasti in od proti Šimpreju ideji narodnega in državnega jedinstva (Zivahnopravje) ne uveljavlja, da se uveljavlja načelo, da smo Srbi sicer stopili na fronto proti Italiji in na Korotšem, v Ljubljani pa naj ukazuje in vedri Štefan Šmid. Proti takim nakanam se bomo borili vse napredni elementi z največjo edočnostjo. (Burno odobravanje.) Na drugi strani pa seveda nočemo, da bi se moralis voziti po vsak potni list v Beograd, smatrano za absurdum, da minister podpisuje orodni list, ne prenesemo, da gre vsaka malenkost v kabinetu državnikov in da se ne prestanjo mešajo kompetence. Zahtevamo zdravo razdelitev, dekoncentracijo državne oblasti in tako samostojnost druge upravne instance, ki bo lahko upoštevala specifične posamezne pokrajine. Upravičeno je, da zahtevamo, da dobre pokrajinski predsedniki gotovo moč, nekvarno odgovornost v vrhovni državni oblasti, ki obdrži kontrolo in nadzorstvo ter odločitev v zadnjih instanci. (Tako je.) Stremeti moramo za tem, da se uveljavljai v vsakem oziru v občinali, okrajih in pokrajnah ljudskih samouprav na široki podlagi. Mi smo torej avtomatisti v zdravem smislu te besede. Smo naši ljudje od proti Šimpreju, da se strankarska eksplotacija državne oblasti in od proti Šimpreju ideji narodnega in državnega jedinstva (Zivahnopravje) ne uveljavlja, da se uveljavlja načelo, da smo Srbi sicer stopili na fronto proti Italiji in na Korotšem, v Ljubljani pa naj ukazuje in vedri Štefan Šmid. Proti takim nakanam se bomo borili vse napredni elementi z največjo edočnostjo. (Burno odobravanje.) Na drugi strani pa seveda nočemo, da bi se moralis voziti po vsak potni list v Beograd, smatrano za absurdum, da minister podpisuje orodni list, ne prenesemo, da gre vsaka malenkost v kabinetu državnikov in da se ne prestanjo mešajo kompetence. Zahtevamo zdravo razdelitev, dekoncentracijo državne oblasti in tako samostojnost druge upravne instance, ki bo lahko upoštevala specifične posamezne pokrajine. Upravičeno je, da zahtevamo, da dobre pokrajinski predsedniki gotovo moč, nekvarno odgovornost v vrhovni državni oblasti, ki obdrži kontrolo in nadzorstvo ter odločitev v zadnjih instanci. (Tako je.) Stremeti moramo za tem, da se uveljavljai v vsakem oziru v občinali, okrajih in pokrajnah ljudskih samouprav na široki podlagi. Mi smo torej avtomatisti v zdravem smislu te besede. Smo naši ljudje od proti Šimpreju, da se strankarska eksplotacija državne oblasti in od proti Šimpreju ideji narodnega in državnega jedinstva (Zivahnopravje) ne uveljavlja, da se uveljavlja načelo, da smo Srbi sicer stopili na fronto proti Italiji in na Korotšem, v Ljubljani pa naj ukazuje in vedri Štefan Šmid. Proti takim nakanam se bomo borili vse napredni elementi z največjo edočnostjo. (Burno odobravanje.) Na drugi strani pa seveda nočemo, da bi se moralis voziti po vsak potni list v Beograd, smatrano za absurdum, da minister podpisuje orodni list, ne prenesemo, da gre vsaka malenkost v kabinetu državnikov in da se ne prestanjo mešajo kompetence. Zahtevamo zdravo razdelitev, dekoncentracijo državne oblasti in tako samostojnost druge upravne instance, ki bo lahko upoštevala specifične posamezne pokrajine. Upravičeno je, da zahtevamo, da dobre pokrajinski predsedniki gotovo moč, nekvarno odgovornost v vrhovni državni oblasti, ki obdrži kontrolo in nadzorstvo ter odločitev v zadnjih instanci. (Tako je.) Stremeti moramo za tem, da se uveljavljai v vsakem oziru v občinali, okrajih in pokrajnah ljudskih samouprav na široki podlagi. Mi smo torej avtomatisti v zdravem smislu te besede. Smo naši ljudje od proti Šimpreju, da se strankarska eksplotacija državne oblasti in od proti Šimpreju ideji narodnega in državnega jedinstva (Zivahnopravje) ne uveljavlja, da se uveljavlja načelo, da smo Srbi sicer stopili na fronto proti Italiji in na Korotšem, v Ljubljani pa naj ukazuje in vedri Štefan Šmid. Proti takim nakanam se bomo borili vse napredni elementi z največjo edočnostjo. (Burno odobravanje.) Na drugi strani pa seveda nočemo, da bi se moralis voziti po vsak potni list v Beograd, smatrano za absurdum, da minister podpisuje orodni list, ne prenesemo, da gre vsaka malenkost v kabinetu državnikov in da se ne prestanjo mešajo kompetence. Zahtevamo zdravo razdelitev, dekoncentracijo državne oblasti in tako samostojnost druge upravne instance, ki bo lahko upoštevala specifične posamezne pokrajine. Upravičeno je, da zahtevamo, da dobre pokrajinski predsedniki gotovo moč, nekvarno odgovornost v vrhovni državni oblasti, ki obdrži kontrolo in nadzorstvo ter odločitev v zadnjih instanci. (Tako je.) Stremeti moramo za tem, da se uveljavljai v vsakem oziru v občinali, okrajih in pokrajnah ljudskih samouprav na široki podlagi. Mi smo torej avtomatisti v zdravem smislu te besede. Smo naši ljudje od proti Šimpreju, da se strankarska eksplotacija državne oblasti in od proti Šimpreju ideji narodnega in državnega jedinstva (Zivahnopravje) ne uveljavlja, da se uveljavlja načelo, da smo Srbi sicer stopili na fronto proti Italiji in na Korotšem, v Ljubljani pa naj ukazuje in vedri Štefan Šmid. Proti takim nakanam se bomo borili vse napredni elementi z največjo edočnostjo. (Burno odobravanje.) Na drugi strani pa seveda nočemo, da bi se moralis voziti po vsak potni list v Beograd, smatrano za absurdum, da minister podpisuje orodni list, ne prenesemo, da gre vsaka malenkost v kabinetu državnikov in da se ne prestanjo mešajo kompetence. Zahtevamo zdravo razdelitev, dekoncentracijo državne oblasti in tako samostojnost druge upravne instance, ki bo lahko upoštevala specifične posamezne pokrajine. Upravičeno je, da zahtevamo, da dobre pokrajinski predsedniki gotovo moč, nekvarno odgovornost v vrhovni državni oblasti, ki obdrži kontrolo in nadzorstvo ter odločitev v zadnjih instanci. (Tako je.) Stremeti moramo za tem, da se uveljavljai v vsakem oziru v občinali, okrajih in pokrajnah ljudskih samouprav na široki podlagi. Mi smo torej avtomatisti v zdravem smislu te besede. Smo naši ljudje od proti Šimpreju, da se strankarska eksplotacija državne oblasti in od proti Šimpreju ideji narodnega in državnega jedinstva (Zivahnopravje) ne uveljavlja, da se uveljavlja načelo, da smo Srbi sicer stopili na fronto proti Italiji in na Korotšem, v Ljubljani pa naj ukazuje in vedri

venska napredna misel v Demokratski zajednici. Mi slovenski naprednjaki, ki smo se toliko let borili takoreč na mrtvi strazi, smo danes močni, ker nismo več sami. Demokratska zajednica je tudi najjača zaslomba napredka in kulture na Slovenskem. Kategorični imperativ naše napredne politike je skupnost z domišljenci iz hrvatskega in srbskega dela našega naroda. (Živahnno prirjetje.)

Demokratska zajednica bo šla v boj kot velika organizacija, kateri je odkazano še veliko delo v naši državi. Sami sebi bi škodovali, če bi se postavili na stran in razvili svoje ozkočne samoslovenske zastave. Gre za borbo in za zmago velike stranke in za zmago jugoslovenske misli. (Tako je.)

Mi hočemo, da bodi jugoslovenska politika poštena. Obžalujemo metode klerikalne stranke in ne razumemo kako se more politike stranke, ki hoče biti velika, spozabiti tako dače, da na eni strani v Beogradu odobrava proračun, na Slovenskem pa ga kropi z ognjem in žveplom. Mi ne razumemo, kako more hrvatski ban nastopati kot nekak hrvatski suveren in biti voditelj stranke »hrvatske neodvisnosti«, če pa pride sila do vrhunca, brzovatiti v Beograd: »rotim Vas pošljite vojaštvo!« (Smeli.) Ne razumemo, kako se more v naši državi širiti tajna agitacija proti žigovanju življa, na drugi strani pa se kliče na boj proti Italiji. Če ne damo vojaštvo niti možnosti, da zapise, kar bi mu bilo potrebno, da neščeno nastopi proti sovražniku, potem tudi ne smemo zahtevati pripravljenost naše armade za obrambo naših pravic. (Tako je.) Ne razumemo, da se zažene krik, če mora slovenski vojak tudi v Albaniju. Kdor hoče, da nastopijo na Koroskem Srbija, kdor brzovatiti po pomoč v Beograd, če je v stiski na severu, ta nima pravice protestirati, da branijo slovenski vojaki našo domovino na jugu. Koroska, reška, jadranska in albanska zadeva, so deli eni in istega problema, v katerem ima svoje prste Italija. Če naš vojak sproži svojo puško v Debru, je počela v Postojni! (Tako je.) V boj torej proti nepoštenim geslom!

Mi Slovenci imamo danes še posebej priliko, da z vso odločnostjo pozidnemo svoj klic na boj proti vsem nazadnjaškim silam. Naša usoda je v poseben meri odvisna od tega kakšna bo Jugoslavija. Le tako bo jedinstvena država, bo čvrsta na znotraj in jaka na zunaj mogla izvršiti svoje historične naloge. Zato pozivljam vse napredne elemente k smotrenemu delu in boju. Delo za demokratski uspeh je delo za velika načela narodnega in državnega jedinstva. Zmagati mora misel, ki je kreplila naš narod v najtežih časih, misel, ki je spremilja Srbe, ko so prodrali s solunske fronte, misel narodnega edinstva in jugoslovenske svobode.

Dolgotrajno ploskanje je odobrilo izvajanje prvega govornika, kateremu se je predsednik shoda ravnatelj Jug v topnih besedah zahvalil, ter podal besedo drugemu govorniku ljubljanskemu podžupanu dr. Karlu Trillerju.

A k tomu je prikovana moja volja in ni izhoda, ceste ne poti ni krila ne pomagajo sokolja in s stisnjenimi čakam jaz zombi.

Tako se glasi mila tožba slovenskega pesnika iz sibirskega suženjstva in če nočemo prikrivati resnice, moramo priznati, da so naše te besede tisočer odmev v jugoslovenskih srečih srednjega stanu in duševnih delavcev, ki danes medle v nepopisni bedi in skoraj obupavajo.

Že vnaprej pa prosim vašega oproščenja, da ne spadam med optimiste, ki vidijo našo prihodnost samo z dobre strani. Sem proti predpisanku politične mnjenja, sem pa tudi proti politiki tistih, ki stiskajo glave v pesek, da ne vidijo črnih oblakov, ki se zbriajo nad našimi glavami. Prepričan sem, da je mnogo boljše, če gledamo, da spravimo to, kar se da nabrat na našem polju, še ob pravem času na varno, predno pride toča in nam uniči zadnje upo.

Če se ozremo danes nazaj v leto 1918., torej v polpreteklost, če se spošminjamo, kako sveta navdušenja za narodno svobojo je vladalo takrat, nam prijava testno pri srcu in zbrati moramo svoje dusevine sile, da druga obletnica naše svobode in našega ujedinjenja ne bo manifestacija obupa, malodušnosti in nezadovoljnosti. Zato pa je treba, da pogledamo resnici pogumno v oči.

Spošljeno znano je, da je v javnosti otopeno zajimanje za pol. stroke našega začasnega narodnega predstavninstva. Marsikomu ne gre v glavo, zakaj se vrše med namni ti kruti politični boji in to v času, ko je odprta krvaveča rana jadranskega vprašanja in ko nam sovraga žaga že tudi po našem Korotanu. Marsikomu izmed nas ne more iti v glavo, zakaj ta nezmočna razdrapanost na gospodarskem polju. Če bi že končno razumeli motive politične borbe, nam je popolnoma nerazumljivo, zakaj se mora boj zanesti tudi na gospodarsko polje. Jaz ne verujem, da se bodo volitve odločile samo po poti volilčevega srca, marveč sem prepričan, da gre ta pot tu do skoz želodec. Vsa gesla morajo utišniti, vse lepo donečne fraze so zmanj, ko pa stoji pred nami dejstvo, da moramo v naši državi, v agrarni Jugoslaviji, ki ima žita v izobilju, jesti

n a j d r a ū i k r u h .

Kdor hoče najti pot do zmage, si mora biti predvsem v svesti, da je narodovo blagostanje predpogoj vsakega delovanja in da je brez narodovega blagostanja vsaka država, zgradba trhla in se mora končno zrušiti. Priznati moramo, da imajo volitve za konstituiranto v prvi vrsti političen pomen, nikakor pa ne gre, da bi vsled tega spoznanja zapostavljali gospodarska vprašanja. V enem pogledu smo vsi ene in iste misli: alfa in omega vseh naših stremljenj mora biti enotna, skupna in nezadideljiva.

na država. Na drugi strani pa smo prisli do prepričanja, da glede gospodarskih vprašanj ne more biti Beograd merodajen in da o kakšnem gospodarskem centralizmu danes in za bližnjo bodočnost ne more biti več govorja. Dobiti moramo pametno gospodarsko avtonomijo za naše slovenske pokrajine, ki nam je neizogibno potreba.

Jutri boste čitali v »Slovencu«, da smo se člani JDS pokorili in da zastopamo sedaj ista načela kakor SLS. Toda v velik zmoti so, če to trde. Tudi tu nam zija nasproti globoko brezno. Kaj misli SLS pod politiko avtonomije Slovenije? Ona hoče ščititi edino le kmečkega producenta ter glede same na to, da se interesi kmetstva prebivalstva povzdignejo proti interesom onih, ki ne producira več kot je potrebno. Toda naša naloga je, da dokaže tudi z gospodarskega stališča, da tudi v tem oziru ne more biti soglasja med nami in S. L. S. Ta stranka kot izrazita stranka kmeta stoji neizprosno za gospodarske interese producenta, pozablja pa pri tem, da je naš kmet v veliki meri občen tudi konsument. Naša naloga pa je, da zastopamo tudi stališče konsumenta. In to je v prvi vrsti naša naloga. Zato konstatiram, da je

vir vsega gorja s vobodna trgovina.

Po vsej Evropi, v bogatejših državah kakor je naša, v Franciji, v Italiji, pa tudi v Nemčiji in Avstriji, vidimo še vedno, da imajo vezano trgovino za živila, ker uvidevajo, da narodi po strašni svetovni vojni, danes še niso zreli za svobodno trgovino, ki bi jim mogla biti pogubna. Taka trgovina bo mogoča še le, ko bo odprta svetovna konkurenca, sicer mora odpreti na stežaj vrata same najhujšemu oderuštvu.

V naši državi je stala lansko leto pšenica še K 1.30, danes pa stane pšenica 8 do 9 K. In prav nobenega vzroka ne vidimo, ki bi utemeljeval to strahovito povišanje cene. Letošnja žetev je naspromet boljša od lanske, tako da se utapljam v žitu. 15.000 vagonov je dovoljeno za izvoz. Mi pa moramo jesti 7krat dražji kruh, kakor lansko leto. Toda od te podražitve nima niti kmet dobčeka, marveč se maste samo one velike organizacije, ki so pokupile lansko leto po K 1.30 pšenico in jo shranile, da nam je prodado spomladvi po 10 K. Zato je naša naloga, da ne prenehamo v svoji zahtevi:

Doli s svobodno trgovino.

V tem oziru je za nas zelo važno vprašanje podražitve premoga. Kaj pomeni premog za vse našo javno živiljenje in za celo državo, nam je vsem jasno. Podražitev premoga pomeni obenem podražitev vseh živilenskih potrebščin, pomeni podražitev prometa in spodbujanje industrije. Podražitev premoga je usodna za naše pokrajine, ki so kolikor toliko navezane na preovet svoje industrije. In vendar se je našla pri nas klerikalna vlada, ki je izrekla, da je desinteresirana v vprašanju premoga. Iz naslova svobodne trgovine je dovolila sovražni trboveljski družbi podražitev premoga, češ da ne more ničesar ukreniti, če bi ta družba podrla podražiti to gorivo tudi na 1000 K za tono. Pri tem moram izrecno naglašati, da naredba od 18. marca 1919, na katero pa sklicuje dež. vlada, te njeni trditve v prav nobenem oziru ne upravičuje. Res je sicer, da med navedenimi predmeti, glede katerih si pridružuje vlada pravico do kontingentiranja, ni naveden premog. Ministrstvo pa je pooblaščeno, da vsak trenutek lahko vsak predmet izvzame iz svobodne trgovine. Resnica pa je tu, da premog ni bil nikdar predmet svobodne trgovine in da je še danes kontingentiran. Če bi bila pokrajinska vlada imela kaj zmisla za naše potrebe, bi bila zahtevala od Beograda, da sprejme med izvzetje predmete tudi premog, in danes bi imel črni demant za 200 K nizjo ceno, kakor jo platujejo. Toda še v drugem oziru je postopanje vlade v premogovem vprašanju vir gorja, zlasti za naše mesto. Mestni vodovod, elektrarna in plinarna potrebujejo na leto 1200 vagonov premoga. Pri današnjih cenah pomeni to 2 in pol milijona krov več izdatkov na leto in mestna uprava bo prisiljena podražiti vodo in luč. Krivi pa so temu oni, ki so privolili, da si tuja gospoda polni žepa z našim denarjem.

Akti pa še niso zaključeni. Konstatiram posebno, da se je vlada posluževala neresnice, ko je navajala številke o cenah premoga v Avstriji in na Čehoslovaškem. Navedla je napacne številke, ker je na Čehoslovaškem cena premoga, in to boljšemu premogu, kakor je naša, bila takrat 200 do 250 K, ne pa 523 kron. Kroži pa še govorica, da hoče naša deželna vlada izročiti trboveljski družbi monopol za uvoz tujega premoga. Potem bi bili popolnoma izročeni v roke trboveljske premogokopne družbe.

Vlada, ki se ne upre takim nakanam, ni vredna, da ostane še en dan pri živiljenju. In potem mi zamerijo, da sem vpravil v nekem članku, koliko kmetov premoga bo na klerikalnih shodih padlo na klerikalne kandidate. Očitajo mi, da sem hotel pribiti osebno neupoštenost gotovih vladnih funkcionarjev. To mi ne prihaja niti izdaleka na misel, ker nikomur tega ne morem dokazati in zato tega tudi nikomur očititi ne smem. Če pa ima ljubljanski konzument kaj zmisla za svoj gospodarski obstoj, bo premog njegov argument proti kandidatom stranke SLS.

Sumljivo je tudi postopanje druge stranke v premogovem vprašanju in sicer postopanje socijalnih demokratov. Človek bi misli, da ta stranka, ki zstopa interese najbednejših slojev, zato niso delna na to, da se tako vla-

važen predmet ne podraži. Toda videli smo, da so ostali socijalni demokrati zelo hladni v tem vprašanju. In ko smo jim to očitali, so izjavili, da se ne boro proti podraženju, da pa dobike ne smo v žep kapitala, marveč v žep delavcev; tudi to je za nas nesprejemljivo stališče. Mi nimamo nic od tega, če bogate trboveljski delavci, mi pa moramo plačati in pridevemo na beraško palico. Iz tega odgovora je razvidno, kako pogubno je postopanje te stranke za naš srednji stan, ki tvori jedro slovenske demokratične stranke. Jedro socijalnodemokratične stranke tvori boljševizem, ki je vrgel čez krov vse duševne delavce ter ima srečo samo za industrijske delavce in proglaša vladu proletariata. Mi hočemo razrednega boja, mi hočemo praviti v napredovanje vseh stanov. Zato svarimo vse naše malkontente pred komunizmom, ki ima brez dvoma v razvoju človeštva sicer še veliko bodočnost, ki pa kot absolutna vladla proletariata ne more nikdar priti do končne zmage. Samo potom evolucije je mogoč nadaljnji razvoj človeštva v smeri idealov socijalnih demokratov, nikdar pa potom revolucije komunistov. Po vseh državah vidimo, da malkontentni meščanski krog simpatizira s komunisti ter hočejo po raznih razcočaranjih poskusiti še s tem ekstremom. Naglašam pa, da tam ni prostora za srednji stan, za obrtnike in duševne delavce.

Bog ne da, da bi morali poskusiti še ta pekel v naši državi.

Od uvidevnosti srednjega stanu bo odvisno, da nam ne bo usojeno še to trpljenje.

Očitajo nam, da smo stranka kapitalistov in očitajo nam bankarstvo. Kaj je slovenski kapital napram kapitalu v drugih državah, vemo vsi. Pri nas nismo tista tega krvolčnega in neizprosnega kapitala kakor drugod. Naše banke gospodarijo z denarjem malega človeka. Klerikalna stranka snuje banko in tudi socijalni demokrati so še le pred 14 dnevi ustanovili lastno Zadružno banko. In prav je tako. Kapital bo vedno v narodnem gospodarstvu moraligrati svojo vlogo.

Ce vse to še enkrat pregledamo, mora vsakdo, ki hoče biti pravičen, priznati, da je za srednji stan med Slovensci edina rešitev demokratska stranka. Mi ne pozivljamo na boj posameznih stanov, ne pozivljamo na razredni boj. Naša stranka hoče zastopati vse delujoče sloje, vse delujoče prebivalstvo ter hoče ustvariti vsem primočno blagostanje. Ne trdim, da bi bilo delovanje naše stranke vsikdar vzorno, pogreško iz nespoznanja razmer so neizogibne in popraviti pogreške ni nobena sramota.

Naš boj pa velja klerikalem ne samo zaradi gospodarskih interesov, marveč tudi na kulturnem polju. Stranka, s tako predvino in medvijno preteklostjo, kakor jo ima klerikalna stranka, bi ne smela niti en dan več igrati vlogo med našim narodom! (Burno pritrjevanje v ploskanje.) Stranka, ki se zadira v najsvetjejši v našem narodu, v naše Sokolstvo, mora na tla! (Viharno ploskanje.) Stranka, ki nima sreča za potrebe mestnega konzumenta, v Ljubljani ne sme dobiti nobenega glas! Naš boj velja korupciji in gospodarski razdrapnosti.

Največji francoski državnik George Clemenceau je januarju meseca v francoskem parlamentu povedal, da je bil najhujši dan njegovega živiljenja. Veliki petek leta 1918. Nemška armada je stale pred Amiensom in prebitje angleške in francoske fronte je bilo samo še vprašanje par dni. Takrat so začeli angleški vojskodaje omahovati. Dali so poklicati predsednika Clemenceaua v Amiens in mu izjavili, da Pariza in Callaisa obenem ne morejo braniti. Odločiti se mora tedaj, kaj naj store. Ali naj žrtvujejo Pariz, ali naj žrtvujejo Callais. George Clemenceau je nato odgovoril: »La France a fait Paris, Paris a fait la France, je brullera Paris pour sauver la France.« (Francoska je napravila Pariz, Pariz je napravil Francijo, zaščitil bom Pariz, da bi opustilo nadaljnji odpor in se razšlo, da govorniki niso imeli velike uspeha. Šele ko se jim je zagotovilo, da se bodo vložile vse sile za osvoboditev aretiranec, katerih število je zelo narastlo, kajti razen tega, da so bili aretirani po nekaterih hišah v Istrski ulici so bili izvedeni trije topovski streli. Barikade so zletele v zrak, napolnili v dimom ulice. Topovskim streli je sledilo strelenje iz strojnih pušč.)

Vsi ti dogodki so naredili v mestu ogromen vtisk. Ljudje so se zbirali in povpraševali, kaj se je zgodilo. Nihče ni prav vedel za kaj gre. Razburjenje je bilo veliko, kajti strelenje ni ponehalo niti zvečer in se je ponavljalo celo noč, kar se da razlagati s tem, da vojaški oddelki patrulirajo po posameznih ulicah in strelijo, če vidijo ali slišijo kaj sumljivega. Po temih mestnih ulicah – plinarna ne more se dobiti plina – razsvetljenimi ponekod iz lučmi po oknih, vožijo pogostoma vojaški avtomobili z ranjenimi.

Tudi tekmo včerajšnjega dneva je bilo veliko oseb ranjenih...

Generalni civilni komisar za zasedeno ozemlje ukazuje v zmislu odloka od 24. julija 1919: Upoštevajoč posebne zahteve javnega reda, sledi: Vsi javni lokalni se morajo zapreti ob 21. uri, po 22. uri je prepovedano meščanom hoditi po javnih ulicah in trgih. Prestopki naredbe se bodo kaznovati po zakonu. Ta naredba stopi v veljato takoj. — Trst, dne 10. septembra 1920. — Generalni komisar: Mosconi.

či lastni teritorij. Bosni in Hercegovini, ki postaneta najhujše srbški, se odstopi vse srbsko in črnogorsko ozadje. Osrednji Albaniji bi ostal Drač. Grčija bi obdržala Epir, ki bi bil provizorično zasedala. Glavna mesta Dalmacije so ostala čisto italijska kljub šestdesetletni trdovrati poslovanju javne obrambe, to je razlika, ki je postala toliko težja po orožju in obliki moderne vojne. V ostalem bi mogla Italija dosegči večji del narodnih zahtev z obvezno, da obdrži neutralnost, ne da bi bila izpostavljena strašnim vojnim nevarnostim in škodam. Sedaj bi se ne izplačalo, spuščati se v vojno, da se osvobodimo sedanje neznošne situacije inferiornosti na Jadranu našim Avstriji vsed veslike razlike fizionografskih razmer na obeh bregovih z vidika vojaškega napada in vojaške obrambe, to je razlika, ki je postala toliko težja po orožju in obliki moderne vojne. V ostalem bi mogla Italija dosegči večji del narodnih zahtev z obvezno, da obdrži neutralnost, ne da bi bila izpostavljena strašnim vojnim nevarnostim in škodam. Sedaj bi se ne izplačalo, spuščati se v vojno, da se osvobodimo sedanje neznošne situacije inferiornosti na Jadranu, ki jih čaka tudi v bodoče, ne le pred Avstrijo, ko se dvignejo ambiciozni Jugosloveni napram njim. Nekaj

vedal, da bo »hrvatska«, tudi v londonski pakt je ni vzel, nekaj milosti je le hotel izkazati Jugoslovenom, sedaj pa hočejo Italijani tudi Reko. Mangiando vien' l' appetito. Le na-

Politične vesti.

Dvoreznost klerikalne politike. Klerikalno časopisje je pricelo ljut boj proti državnemu proračunu. Prav! Tudi mi pobijamo ta proračun, toda zgolj iz stvarnih razlogov in dosledno. Klerikali pa delajo tudi v tem vprašanju, kakor vobče, dvozno politiko. Doma kritizirajo proračun in vodijo v svojem časopisu najsrdečnejšo borbo proti poedinim postavkam, v Beogradu pa njihovi poslanci, na čelu jih njih voditelj dr. Korošec, odobrujejo v celiem obsegu ta proračun. Saj je znano, da je ta proračun sopodpisal sam dr. Korošec. Pretekli teden so se zglastili pri ministrskemu predsedniku dr. Vesniču klerikalni poslanci z namenom, da bi protestirali proti budžetu, a zgodilo se je, da so morali sami priznati, da so vsed podpisa svojega voditelja vezani, da odobre ta proračun in žudi glasujete zanj. V nasprotju s klerikali so se slovenski demokrati oslanči v parlamentarnem finančnem odboru z vso odočnostjo zavzeli za to, da se spremene one določbe državnega proračuna, ki nalagajo našim pokrajinam krivčna bremena, ter zahtevali, da se upoštevajo upravičene želje slovenskih davkoplačevalcev. Dr. Dinko Puc in dr. Breziga sta v tem oziru z vso energijo zastopala interese slovenskih dežel. Iz tega se vidi, na kateri strani je poštena in kje nepoštena politika.

Minister dr. Trumbić v Beogradu. Minister za zunanje stvari dr. Trumbić je v nedeljo dopoldne došpel v Beograd.

Kakšno je prijateljstvo komunistov napram uradništvu? V soboto, 11. t. m. zvečer se je vršil na prostoru pred Mestnim domom shod komunistov, haje železničarjev, na katerem naj bi manifestirali le-ti za zahteve uradništva. Zbranil je bilo nekaj nad 1000 ljudi, med njimi mnogo radovednežev in malo železničarjev. Nastopili so razni govoriki, med njimi sodruži Petrič, Žorka, Bartulovič in Fabjančič. Vsi ti komunistični gromovniki so se posluževali v svojih govorilih znanih, že tisočkrat premletih fraz o trhli buržoaziji, kapitalizmu, zbabljivali so po vrsti na žaljavelce, klerikalce, socijalpatriotice in kar je še strank, obožavali sovjetsko Rusijo s Trockim, Ljeninom in drugimi v nebesa III. internacionala, katerem je odgovodalo že vse razsodno delavstvo vsega sveta. O vseh mogočih in nemogočih stvareh so gg. sodruži govorili, osobito pa o zmagi komunistov v Srbiji in Hrvatski, izražajoč nado, da temo dvema pokrajinama sledila tudi Slovenija, a o zahtevi uradnikov in o komunistični pomoci uradnikom se je čelo le par besed. Shod komunistov, na katerem ni bilo niti deset uradnikov, je imel očviden namen, da z razvijetem komunističnega programa, z blatenjem meščanskih strank, iz katerega uradništvo po večini izhaja, in z nastavljanjem lepo pobaranih komunističnih Hmanic, zvabijo uradništvo v svoj tabor. Mnogo se je govorilo tudi o razrednem boju in ravno tu so padli na račun uradništva očitki, da uradništvo ni razredno zavedeno. Kake namene zasedujejo komunisti, kaže jasno resolucija, ki je bila na tem shodu sprejeta. Le-ta se glasi: »Dne 11. septembra 1920 na javnem železničarskem shodu zbrani udeleženci, po številu 1000, pozdravljajo z odkritim navdušenjem prvi pojav revolucionarnega značaja, katerega se poslužuje slovenski javni nameščenci v doseg svojih upravičenih zahtev po zboljšanju svojega gmotnega položaja. Ta pojav pozdravljajo s tem večim začenjem, ker so ravno te kategorije uslužbence železničarjem najbliže, imajo torej slednji največji interes na tem pokretu. Z občoljanjem pa konstatirajo, da javni nameščenci svojega gibanja niso tako pripravili, da bi bilo od istega pritakovali vsej delnih uspehov in zato, ker organizacije javnih nameščencev v splošnem nimajo značaja bojevnih organizacij in ne stoejo na razrednem stališču in nimajo nikakršnih vez in stikov z ostalimi na razrednem stališču stojecimi organizacijami, ki so zdržane v centralni delavski strokovni komisiji v Beogradu. Priporočajo torej vsem tovarishem v javnih službah, da nedostatke v svojih organizacijah odpravijo, da se postavijo na strogo razredno stališče in da zahtevajo od svojih vodstev, da se priključijo splošnemu pokretu jugoslovenskega proletarijata. Uvažuje, da bodo javni nameščenci ta bratski nasvet vpošteli in ga čimpreje uresničili, se zavežejo zbrani, da jih bodo v takem slučaju odločno in povsod podpirali, ker smatrajo javne nameščence kot del tistega velikega telesa, ki se bori za osvoboditev proletarijata celega sveta izpod kapitalističnega jarma. Zivela mednarodna solidarnost! Zivela tretja internacional!«

Z zborovanjem demokratov v Bjelovaru. 8. t. m. se je vršila v Bjelovaru konferenca demokratske stranke, na katero so došli tudi zastopniki hrvatske zajednice, ki so nameravali motiti zborovanje. Ko se je na zborovanju konstatičalo, da so zadnje nemiri v Hrvatski prizvrcili pristaši Radica in hrvatski separati - zajedničarji, bili so ti silno poparjeni in so se umaknili iz dvorane. Imeli so na to sami med sabo burno zborovanje na drugem kraju.

Volitve v Osjeku bodo razveljavljene. Demokratični občinski svetovalci so vložili protest proti verifikaciji radikalnih mandatov. Vladni komisar dr. Pavlinič je v teknu preiskave dognal, da

zaj z londonskim paktom in njegovimi »mejamci«, le nazaj še z vsebino Soninove brzjavke, le nazaj, kar je naše, mora biti naše. Soča, Trst, Gorica, Pula, tam so naše meje!

so se pri zadnjih volitvah vrstile težke zlorabe, pri katerih so kompromitirani radikalni prvaki. Doganal se je, da je mnogo radikalnih pristašev volilo s poenarenimi volilnimi certifikati. Cela zadeva pride pred sodišče. Sodi se, da vlada ne bo mogla odobriti radikalnih mandatov in da se bodo morale razpisati nove volitve. Upati je, da se bodo volitve, tretje v Osjeku, vrstile v najkrajšem času.

Predsedstvo Osrednje zveze javnih nameščencev in vpkocenje v Ljubljani je včeraj narosilo g. ministra n. r. dr. Alb. Kramera, da posreduje pri g. dr. Vek. Kukovcu v zadevi nujne rešitve službenega pragmatike državnih nameščencev in ureditve službenih prejemkov. Dr. Kramer je obljubil, da ugodi prošnji telefonskim potom. V isti zadevi je prosilo predsedstvo Osred. zveze posredovanja razne slovenske narodne predstavnike, gg. dr. Breziga, dr. Puca i. dr.

Zenske protostozidarstveni ložah. »Ère Nouvelles« poroča, da je konference Velikega Orijenta v Franciji izrekla z malo večno za pristop žensk v ložo. To vprašanje pride na dnevnem redi na prihodnji svetovnem protostozidarstvenem kongresu.

Nezadovoljni Rečani. »Gazetta del Popolo«javlja, da je Consiglio Nazionale na Reki sklenil, da ne sprejme proklamacije neodvisnosti Reke, in sicer za to, ker meni, da je bil D'Annunzio izvoljen z mandatom, da izvede aneksijo Reke po Italiji in ne, da se doseže neodvisnost Reke. Consiglio Nazionale se pripravlja vpkocati konstituanto. Vesi omenjenega lista je treba sprejeti z rezervo, ker ni mogoče, da bi bilo danes došlo do takega razpora med Consiglio Nazionale in D'Annunzijem, ko sta tako dolgo delovala skupaj. Nasprotno pa je mogoče, da sta si razdelili vloge, da bi na ta način bolje izigravala javno mnenje v zavezniških državah.

Zastopnik avstrijsko-habsburških monarhistov v Jugoslaviji. Nedavno so počeli avstrijski socialistični listi, da razmeravajo dunajski monarhisti izdajati svoj dnevnik, za katerega imajo na razpolago ogromen kapital. Kakor znano, agitura avstrijsko-klerikalno časopisje vedno bolj odprtia za povratak Habsburžanov. Pa ne samo klerikalno časopisje, tudi »svobodnina«, »Grazer Tagesspost« propagira potrebo vzpostavitve habsburške države. Ker je »Grazer Tagesspost« takoreč vladilo glasilo habsburških agentov v Avstriji — morda celo v Jugoslaviji, saj prihaja ta list naravnost v neverjetno visokem številu v našo državo — je brezdvomno, da se poslužuje Karlovega kapitala, s katerim pošilja po svetu svoje poročalce, da pišejo v njenem duhu Eden teh poročevalcev, ki se je še nedavno hvalil s svojimi visokimi dohodki, je g. Teodor Berkes v Beogradu. Ta gospod pošilj: »Tagesspost« informativne članke o naših političnih in gospodarskih razmerah. Vodilna misel vseh teh člankov je tendenciozno poročanje o naših notranjih razmerah.

Vsenemški shod v Solnogradu. »Videnski Deník« poroča, da se je vršil v Solnogradu shod avstrijskih Vsenemencev, ki so govorili zelo sovražno proti Jugoslaviji. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva ljudsko glasovanje za združitev Avstrije z Nemčijo.

Madžari in mala antanta. Predsednik madžarskega patriotskega društva, poslanec Gomborje pričuje v »Ssozat« članek, v katerem opozarja na velik pomen balgarske male antante, ki je skovala okoli Madžarske železen obroč. Ta obroč je mogoče uničiti samo s priateljskim sporazumom. Za sedaj je za Madžarsko važnejša orientacija napram sosednim državam, kakor pa napram novim skupinam zapadnih velesil, ker se more Madžarska edino z mirnim sporazumom s sosedji rešiti popolne izolacije. Češkoslovaška radi svoje neutralnosti v vprašanju boljevščine ne pride v poštev, ravno tako tudi ne Nemška Avstrija. Zdi se, da bi mogla Romunija vsled ruske nevarnosti pristati na sporazum. Za orientacijo napram Jugoslaviji pa govorje že zemljepljni položaj. Tako bo moral Madžarska izbirati med Romunijo in Jugoslavijo. Na koncu članka pozdravlja predsednik tako romunsko kakor jugoslovensko poslanstvo v Budimpešti.

Iz naše kraljevine.

Regentov povratak. Regent Aleksander je popolnoma zdrav včeraj popoldne povrnil s svojega kratkega počitovanja v Pariz. V njegovem spremstvu se nahaja sestra kneginja Jelena z otrokom Vsevolodom in Katarinom. Nastanili so se v vili na Topčiderskem Brdu, ki jo je dal regent popraviti za njo. Na svojem povratku se je prestolonaslednik Aleksander ustavil čez noč v Zagreb, da se informira o vznikih kmetijskega pokreta in o poteku tega gibanja.

Dobrovoljcem. Ministrstvo socialne politike objavlja, naj dobровoljci, ki bi od ministristva hoteli dobiti dobровoljsko potrdila, radi tega nikar osebno ne prihajajo v Beograd, ker bi s tem nikakor ne pospešili izdaje potrdil. Vsak naj pričakuje odgovor na svojo prošnjo doma.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“

Seja Narodnega predstavninstva.

d. Beograd, 11. septembra. 122. redni setanje začasnega narodnega predstavninstva je otvoril predsednik dr. Vukčević ob polusedenčni. Pred prehodom na dnevni red je bila prečitana interpelacija posl. Karača in dr. o odredbah proti železničarjem in delavcem. Dalje se je nazznilo, da zahteva sodišče v Pančevu, na se mu izroči dr. Mita Topalovački radi žaljenja časti. Nato se prečita poročilo imunitetnega odseka, po katerem se imajo izročiti sodišči nastopni člani narodnega predstavninstva: Sreten Kojič, Sreten Milosavljević, pop Mihajlo Mimič, dr. Milutine Mažuranič, dr. Stevan Simeonović - Cokić, dalje Milutin Dragović in Gjuro Džamonja. Ker večina ministrov ni bilo prisotnih, so bila razna vprašanja glede poslancev odgovodena ter se je takoj prešlo na dnevni red.

Debata o mirovni pogodbi z Bolgarsko.

Generalno debato o mirovni pogodbi z Bolgarijo. Predsednik je dal besedo poročevalcu Čedi Kostiču, ki je prečital poročilo odseka o zakonskem načrtu mirovne pogodbe med zavezniškimi in pridruženimi silami in Bolgarijo in o zapisniku v Neuillyu dne 11. novembra 1919 in o zakonu glede mirovne pogodbe med zavezniškimi in pridruženimi silami z Bolgarsko. Predsednik narodne skupščine je otvoril načelno debato o tej pogodbi. Radikalec Ilija Ilič je govoril, kako je Bolgarija zahtevala veliko Bolgariju, si prizadevala, da zavladala nad Srbijo in skušala na vse načine Srbijo podjarmiti in pridružiti Bolgariji. Čita akte raznih tujih komisij, podkrepljujoč jih z lastnimi dokumenti. Demokrat Juraj Bajankin je povdarijal govorč o miru z Bolgarijo, da mora biti zunanja politika čvrsta, kakor so naše krševine. Spominja se bratov v zasedenem ozemljem Dalmacije in njihovega grozrega položaja. Navaja, da so Italijani seljakom zadrske okolice odvzeli vse priprave za obdelovanje polja, tako da ne morejo obdelovati svoje zemlje. Italijani izganjajo naše ljudi z njihove rodne grude in naseljujejo na njihovo zemljo Sicilance itd. Govorec o dogodkih v Zadru, je omenil, da so Italijani uničili 74 jugoslovenskih trgovin, gimnazilo in ljudske šole. Predsednik Vukčević je opozoril govornika, da je na dnevnem redu mirovna pogodba z Bolgarijo. Bajankin je odgovoril, da je običaj vseh parlamentov, da se, ko se govorci o zunanjosti politiki, omenjajo vsa vprašanja, ki se tičejo zunanje politike. Nadaljeval je: Hočem samo še omeniti, da zavezniki po zadnjih krvavih dogodkih v Trstu meseca julija niso

poslali v Trst niti ene ladje, niti ene misije, ki bi preiskala tamošnje dogode. Dalje je govoril o napadih Albalancev na naše ozemlje, ki so bili inscenirani po Italiji. Prešel je na vprašanje Rusije ter omenil, da je oni, kateri misli, da bomo šli proti Rusiji, fantast. Naša vlada je odbila zahtovo entente, da mi poslali proti Rusiji nekaj naših divizij. Hvala je za to!

Pravica, ki nam ni prišla z zapada, mora priti z iztoka. Obžaluje, da še sedaj ne stojimo v diplomatskih stikih z Rusijo, kar je že napravila lokava Italija, ki je imenovala svojega poslanača na Rusijo. Končno je govoril o mukah naših ljudij na Jadranu in dejal, da so njihove muke naše muke. Socialist Vilim Bušek je dejal, da se popolnoma strinja z besedami svojega predgovornika, ki je omenil da ima pripasti Balkan balanskim narodom. Misli, da je skrajni čas, da pošljemo domov bolgarske ujetnike, ki se še vidijo po naših ulicah. Treba je tudi podvzeti vse korake, da se vrnejo iz Jugoslavije in da je predsednik komisije dal omejemu prebivalstvu zagotovilo, da se bo odločitev izvršila popolnoma po pravici. Mi nismo prav nič proti pravici, nasprotno je zahtevamo vselej in povsod, nikdar pa ne bomo dopustili, da bi se igrali z nami tudi gospodje od razmejitev komisije, ki ni nikakršna plebiscitna komisija in bi se moral izogibati vsakega suma, da si hoče lastiti funkcije, ki ji ne pripadajo. Razmejitevna komisija ima samo pravico na terenu natančno določit mejno črto, se ozirati pri tem, če je treba in izvedljivo na gospodarske potrebe prebivalcev, v tem smislu, da pri določitvi meje ne pride do gospodarskih nemožnosti, n. pr. da bi šla meja sredi skozi hišo, da bi bilo gospodarsko poslopje v Avstriji, hiša v Jugoslaviji, ali pa vodnjak v tujih državah, nima pa prav čisto nič vprašati, ali vleče tega ali onega srce v Avstriji ali v Jugoslaviju. Brezvestno pa bi bilo, če bi vzbujala ta komisija komurkoli upanje, da se bo meja popravila njemu na ljubo. Če se razmejitevna komisija ne bo strogo držala teh načel, il lahko garančiramo, da bo vse njen delo od mesta in da bomo končno na podlagi pravice ali »Recht und Gerechtigkeit« pravili tudi mejo pri Radgoni.

Ali je to resnica ali izmišljena? Poročajo nam, da je prišel v malem garnizijskem mestu v Slovenski vojaški dostojanstvenik K nekemu obrtniku in mu izjavil, da ima od predstavljenje oblasti nalog, da izvrši vse priprave za ustanovitev tovarne za pohištvo; on je pripravljen nastopiti proti temu projektu in ga preprečiti, ako mu dotičnik obrtnik dà na razpolago potrebno pohištvo za opremo par sob. Obrtnik je bil k temu pripravljen in je dal gospodru na razpolago vse potrebno pohištvo za opremo treh sob. Toda stvar s tem še ni bila urejena. Dostojanstvenik je zahteval vedno več in več. Ako bi ne dobili te vesti iz verodostojnega vira, bi jo takoj proglašili za tendenciozno izmišljeno, tako pa se ne moremo ubraniti domnevjanju, da je na stvari vendar le nekaj resnice. Da se pa govorica ne bo po nepotrebni razširila in povzročala hudo krije, že želeti, da bi pristojna vojaška oblast zadevo pojasnila in točno in jasno povedala, da-lj vest odgovarja resnici, ali je le zlobno izmišljena. Ako pa je na stvari le senca resnice, potem smo mnenja, da dotični gospod ne sme niti trenutka več nositi poštene skupne naše ljudske vojske.

Brezbržnost in netaktnost. Včeraj, v nedeljo, je slavilo pravoslavno vojaštvo v našem mestu udeleženje srbskih pravoslavnih cerkva in patrijarhije v Karlovcu. Na vse zgodaj so pokali topovi in v evangelistični cerkvi se je služila ob 9. slavnostna služba božja. Na Gospodovski cesti je bilo razmeščeno vojaštvo. Za to prireditve v Ljubljani ni vedel nihče, ker poklicani činitelji niso smatrali za potrebno, da bi o tem obvestili našo javnost. Čisto navaden takt bi zahteval, da bi se o tej prireditvi obvestila vsaj mestna občina ljubljanska, ki bi se gotovo rada udeležila po svojih zastopnikih pravoslavne dogodke, ki je za pravoslavni del našega naroda vsekakor velikog pomena. Tako pa je javnost izvedela o svečanosti še le včeraj zjutraj iz vesti, ki jo je objavil Dopisni urad. Ni se potem čuditi, da so se vsled nepoučnosti javnosti širile po mestu najgorostasnejše govorice.

Težak udarec za slov. filologij. Leta 1874. je bil v Berolinu izhajati »Archiv für slavische Philologie«, ki je bil od svojega rojstva do danes prava zgradnica slovanske vede. Oče te revije je bil prof. dr. Vatroslav Jagić, ki je iz svojega deteta v teklu let napravil najuglednejšo in najznamenitejšo smotro na polju slovanske vede. In sedaj je ta »Archiv« prenehal izhajati. Medrodajni v to so bili predvsem seveda blag

gromotni oziri, a tudi sedaj vladajoče razmire, ki onemogočujejo celo znanstvene stike med posameznimi državami.

V Zagrebu je v soboto v ondottedi garnizijski bolnici umrl major g. Juro Deisinger, delegat ministra vojne in mornarice pri željavnateljstvu v Ljubljani. Pokojnik je bil dober narodnjak in blag značaj, priljubljen pri vseh, ki so ga poznavali. Tudi v svojem poklicu je bil na svojem mestu, kar dokazuje najvišje odlikovanje, ki ga je dobil šele pred nekaj tedni. Smrtnje ostanke pokojnika prepelejajo iz Zagreba v njegov rojstni kraj v Škofjoloko. Blag mu spomin!

Nemški tolovali. Iz Boroveli poročajo: V soboto opolnoči so napadli folksverovci najmlajšega člena boroveljskega »Sokola«. Zadali so mu z noži dve ranji na levo ramo. Upanje je, da ranjenec kmalu okrev. Eden izmed napadalcev je že pod klijencem. Ravno ta topla je v isti noč hotelu vdreti v hišo dr. Mišiča, ki se je roparjev obranil le z največjo težavo.

Tudi bankovci za 1000 din. — falfizirali. V Mariboru so se pojavili že tudi 1000dinarski bankovci, ki so se izkazali kot ponarejeni.

Nezavestnega so našli v soboto popoldne v svojem uradu na okrožnem sodišču g. nadsvetnika dr. Hročevanja.

Eldorado avstrijski aristokrat je Slavonija. Tam žive aristokrati, ki se ne upajo dihati niti v Avstriji, niti v Čehoslovaški, kot nimal bogovi, pri svojih visokorodnih bratih, ki imajo toplo gnezdo v Slavoniji. Tjakaj se je zatekel tudi znani grof Clary-Aldringen znan sovražnik vsega, kar je slovensko in slovenško.

Cehi ga imajo v dobrém spominu kot tistega avstrijskega državnika, ki je na zahtevo Nemcev odpravil jezikovne naredbe za Češko. Slovenci pa se ga spomnjamajo kot namestnika na Štajerskem, ki je z vsemi sredstvi delal nato, da bi zatrl slovenski živelj na Spod. Štajerskem. Gospodje grofi in baroni v Slavoniji se zabavajo in veseli, kakor jim poželi srce. Streljati sicer ne morejo več ubogega tlačana - kmeta, vendar pa še vedno imajo radi orožje, puške in sablje. Prijeljajo strelske vaje, pri katerih se gredo kralje. Dne 8. septembra so priredili v Osijeku veliko strelsko slavost, na kateri so proglašili za — kralja grofa Clary - Aldringena.

In tega kralja so slavostno sprejeli in grof Pejačevič in baron Adamovič sta ga v slavostnem sprevedu peljala na strelščico, kjer so se mu poklonili vsi plemeniti in blagorodni strelci kot svojemu kralju. Ne gre zastonj v vseh aristokratskih krogih v Avstriji samo en glas, da je Jugoslavija pravi raj za vse nemške in madžarske plemeči!

Poštni ekspedienti. Pošto je obupni položaj poštnih odpravnikov po deželi vplije do neba. Njihovi prejemki so mesečno 400 K draginjske doklade, 116 K plače in do 47 K pavšala. S tem naj v sedanjih razmerah živi odpravnik! Iz pavšala mora plačevati poštni lokal, kupovati drva, vzdrževati razsvetljavo in drugih potrebskih urada.

Poštna uprava menda res ne ve, kakšno ceno imajo dandanes drva in da se za našo kruno niti več ene žemlje ne kupi. Življenje na kmetih je v tem času (to vam lahko pove iz skušnje vsake letoviščar) obče dražje, nego v mestu. Poštna uprava od dne do dne pridno navaja tarife, odpravnik naj pa garat ter lakote in mraza pogine, saj ves njegov letni pavšal ne zadostuje za en sam zimski mesec. To so nemožne razmere. Kvalificiran odpravnik ima isto znanje, pa raznovrstnejše in širšejše delo ter večjo odgovornost nego njegov tovaris urednik pri kakem večjem uradu, če ždi vedno pri istem oddelku, odgovornost za vse pa nosi njegov šef. Seveda gospoda v Beogradu nočelo razumevati naš razmer in jih je beraški poštni odpravnik zadnja brig. Pitajo ga le s praznimi obljudbenimi in brijejo norca z ubogo paro. Poslanci, zanimajte se za te bednike!

Kdor ima zbirke za invalide. Vse civilne oblasti, vojaška poveljstva, javne korporacije, zavodi itd., ki imajo v svoji upravi kake skladbe in zbirke za vojne vdove, sirote in invalide, naj nemudoma sporocijo poverjeništvu za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo (invalidski oddelki) v Ljubljani, koliko znaša se da imovina skladba, kdo ga upravlja, kje je imovina načrta, koliko in množino, vrednostnih papirjev in mrebiti avstr. vojnega posojila, kdaj, iz kakih sredstev in v kak namen je bil sklad zbran ter ali in koliko je bilo iz sklada od prevrata doslej podpor. S tem poročilom naj vpošljajo tudi en izvod statutov skladba. — One oblasti itd., ki so imeli take skladbe časa državnega pravrata, a je bila milovna imovina zapravljena ali za-

držana v tuji državi, naj tudi sporocijo, kaj jim je znano o sedanjem upravljanju in uporabi dotednega skladba in kaj je bilo doslej ukrenjeno, da bi bila prenešena imovina v domovino. Vpošljijo naj istotako en izvod statutov. Te podatke rabi poljavnost za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo v svrhu sestave natančnega pregleda in pa ker namerava enotno urediti upravljanje in uporabo vseh skladov, ki so namejeni za podpiranje vojnih invalidov, vdov in sirot v Sloveniji.

Tobačna glavna zaloge v Slovenskem gradu je do 8. oktobra 1920 potom javnega natečaja razpisana. V enoletnem času se je v tej zalogi oddalo tobačnih materialij za 1.351.926 K 25 v kupne cene, v založno trafiko pa po konzumentski ceni računjeno za 361.199 K 50 v, na kar je založniku pripadel trafilantski dobiček po 31.048 K 25 v. Natančnejše podatke se izvijo pri finančnem okraku, ravnateljstvu v Mariboru in pri finančni straži v Slovenjgradcu. Položiti se mora predno se ponudba izroči 13.500 K jamščine.

Maša zadužnica po ranjki gosp. Ivani Supančičevi se bo darovala v sredo, dne 15. t. m. ob 8. uri v trnovski cerkvi. Vabilo se vse članice Cirilmot. podružnic. — Šentjakobsko - trnovska ženska podružnica.

Dljaška kuhinja Domovina se otvoril v ponedeljek 20. septembra. Prosilci se vpisujejo v prostorih Domovine na Dunajski cesti v četrtek 16. in v petek 17. od 2—3 popoldne v spremstvu staršev ali njih namenitnikov.

V dol. Lendavi zaplenjeni avtoravnatelja Eskompte banke v Mariboru se nahaja vkljub vsem protestom še vedno v oblasti podpolkovnika Lukiča. Razširjene vesti, da se je generalu Maistru in policijskemu šefu dr. Senekoviču posrečilo avto dobiti nazaj, so popolnoma neosnovane; general Maister kaj takega niti poskusil ni, ker ve, da bi bila tudi njegova intervencija brezuspešna.

Štoklje na ljubljanskem barju. Neki prijatelj prirode je naselil na svojem posestvu črne štoklje, ki so se doslej obdržale. Ker je ta ptica pravi kras za zemljo kot je naše barje, priporočamo našim streličem in ptičarjem da je puste iz prirodoznanstvenih ozirov pri miru, kajti pravilovec se ne bo zmotil, da bi jih strelijal.

Kaznovani verižniki. V zadnjem času se je v Mariboru pojavilo izredno mnogo verižnikov, tihotapev, ki neženirano izvršujejo svoje posle. Organom verižniškega urada se je posrečilo nekatere zaračuti, in sicer: Jožef Herbst iz Gradca z razno kratko robo v vrednosti več tisoč kron, Samuel W. iz Gradca isto; Dobrilaš D. iz Zagreba; Jakomina S. iz Ljubljane je dozdevno z Vrhniko pritihotapila v Maribor 107 kg riža. Vsa ta omenjena gospoda je svoje blago ponujala po trgovinah in zasebnih hišah in vsi so bili kaznovani po 1000 K globe, 8 dni zapora in zaplemba blaga. Razen prvega so se zoper kazeni vsi pritožili.

Kdo vzame v službo invalid? Poverjeništu za socialno skrb deželne vlade se je prijavilo večje število invalidov brez ene roke, ki iščejo posla in so povsem zanesljivi in sposobni za službo sluge ali vrataria v kakem uradu, podjetju itd. Kdor bi hotel sprejeti takega invalida v službo, naj to sporoči invalidskemu oddelku poverjeništa za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 10, II. nadstr., soba št. 6.

Izpred sodišča.

Izpred mariborske sodnije. Maribor, 10. septembra. V St. Ilju je prodala svoje veleposestvo znana »Nemka« Repnik. Prvejohotel kupiti posesto generalni intendant Pivc na Dunaju a se je kupčija razdelila. Medtem je prišlo posestvo pod državno nadzorstvo in je bil postavljen za upravitelja nadzornik Ulrich. V St. Ilju se je medtem raznesel glas, da namerava posestnica Repnik vtihotapiti velik del svojega premoženja preko meje v Avstrijo in da ji pri tem pomagata njen brat Koenigshofer in neki Prebevšek, ki se je bavil z raznim kupčijami in baje tudi z žigosnim avstrijskim kron, ki so se potem utihotaplile iz Gradca preko meje k nam. Te govorice so prišle tudi do ušes generalnega intendantanta Pivca, ki je celo zadevo zaupno sporočil Ulrichu. Ta je v svoji lastnosti kot nadzornik vložil ovadbo, a je z nasprotno strani tudi Prebevšek vložil tožbo proti Ulrichu radi razdaljenja časti. Skušalo se je doseči poravnava, a je Prebevšek odločno zahteval, da se mora obravnava vršiti. Vsled izpovedi generalnega intendantanta Pivca in drugih prilč, ki so za Prebevško izpovedale kako obtežilno, se je razprava odgovridila, da se zasišlo še prilč iz Gradca, ki naj pojasnilo za-

devo z žigosanjem avstrijskih bankovcev. — Fran Cimerman, ki je bil zaposlen pri hotelu »Vesna«, a radi netočnosti odpuščen, je iz mačevalnosti v družbi z Marijo Mulo izvršil

več goljufij na račun hotela »Vesna«. Radi teh goljufij je bil kaznovan Fran Cimerman s 3 meseci, Marija Mula pa s 4 meseci zapora.

Načrtovalna komisija konvija.

Maribor, 12. sept.

Včeraj se je tu vrnila važna konferenca, ki ima odločiti usodo prometa med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Češkoslovaška je negotovila, da je blagovni promet z Jugoslavijo že več mesecev pretrgan, da trpi ne samo Češkoslovaška, ampak bolj naša jugoslovenska trgovina, da pa so temu krive edino le neznošne naše carinske razmire, zlasti tu pri območju carinarni ter tudi v Ljubljani in Zagrebu. Češkoslovaška vlada je sklenila napraviti tem razmeram konec. Odločila se je na licu mesta proučiti to razmere. Pričela je v Ljubljani, včeraj je svoje delo nadaljevala v Mariboru, jutri odide v Zagreb, a od tam v Beograd, kjer načrta načrta vladati stavitvijo tozadne ultimatuma: ali vlaža takoč poskrbi za redno, točno in brezhibno funkcioniranje carinskih uradov v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu, ali pa — češkoslovaška vlada ukine splošni ves nadaljnji promet z Jugoslavijo! Komisija je sestavljena iz delegatov Češkoslovaškega prometnega, finančnega in trgov. ministra ter z delegatimi obratnega, ravnateljstva južne železnice v Ljubljani, carine, finančne in prometa. V Mariboru je komisija negotovila naravnost krize in posamezne pri carinarskem poslovanju. Načrte poročilo sledi.

Gospodarske vesti.

— g Promet na Korotku. Odsek ministra za prehrano razglasa: V smislu odredbe plebiscitne delegacije kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Celovcu veljajo da preklica blagovni promet na Korotku sledi določen.

I. Dosedanja demarkacijska meja med kraljevinou Srbov, Hrvatov in Slovencev in avstrijsko republiko, t. j. med cono A in B plebiscitnega osemja na Korotku, se kot carinska meja opusti ter ostane samo kot upravna in kontrolna meja.

II. Carinska meja se ponovno na mejo med kraljevinou Srbov, Hrvatov in Slovencev in cono A na Korotku, t. j. med cono A in B plebiscitnega osemja na Korotku.

III. Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev in avstrijsko republiko, t. j. med cono A in B plebiscitnega osemja na Korotku, je treba, da se promet med kraljevinou Srbov, Hrvatov in Slovencev in cono A vrši nemoteno kakor doslej.

Da se prepriča skoda, ki bi nastala državi pri carinjanju, se je določilo:

1. Blago, ki se izvaja iz kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in cono A na Korotku in ki je krito z odprenimo izkamnicu odsek za prehrano v Ljubljani, je carinsko pravo in se mora prepustiti.

2. Blago, ki se izvaja iz kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in cono A na Korotku in ki je krito z odprenimo izkamnicu odsek za prehrano v Ljubljani, je carinsko pravo in se mora prepustiti.

3. Promet z valutami načrta načrte ministrstva finančne.

4. Za blago, ki nima pod točko I. in 2. omenjenih odpremljih izkamnic, veljajo carinski predpisi.

Češkoslovaški bojkot Poljske.

Praga, 11. septembra. Tržbama javlja, da so sklenili češki železničari proklamirati bojkot proti Poljski. Češkoslovaški železničarji namenjajo pozvati delavstvo sosednjih držav, da pristopijo temu bojkotu. Danes so se sestali češkoslov. in nemški železničarji, da sestavijo preloženo na ponedeljek zvečer.

Turin, 12. septembra. Delavska zbornica je pričela prodajati prve proizvode socialističnih tovarn. »Avanti« pričuje velike inserate o prodaji strojev in drugih tovarniških izdelkov.

ODSTOP ČEŠKOSLOVAŠKE VLADE.

— d Praga, 12. sept. (DKU). Narodni Listy javljajo, da bo Tusařev kabinet na ministrski seji, ki se bo vršila v torek, zaradi nevzdržnih razmer in koaliciji sklenil, da poda ostopa v kabinetu.

RUSKO - POLJSKA VOJNA.

Berlin, 11. septembra. Morningpost poroča, da so potrdile vesti o novi ruski ofenzivi. Pri Brest Litovskem so potisnile ruske čete. Avant je pričuo velike inserate o prodaji strojev in drugih tovarniških izdelkov.

FRANCJA PRIZNA NEODVISNOST REKE? — NAŠ PROTEST.

Pariz, 12. septembra. V gotovih francoskih krogih se zatrjuje, da namerava Millerand na sestanku z Giovannijem priznati londonski pakt in novo D' Annunzijev reško državo. Ta vest je vzbudila v jugoslovenskih krogih v Parizu veliko vznevodenje.

Pariz, 12. septembra. Jugoslovenska vlada je poslala konferenci antantnih poslanikov odločen protest proti D' Annunzijevi nameri.

Pariz, 12. septembra. Prvi protest proti D' Annunzijevi nameri. Pri Brest Litovskem so potisnile ruske čete. Avant je istotno podprt.

— d Praga, 12. septembra. (DKU).

Načrtovalna komisija konvija.

— d Pariz, 12. septembra. (Havas).

Times poroča iz Carigrada:

Vangel, ki je nastopil kubansko ekspedicijo z 800 možmi, se je vrnil z 20.000 možmi. Novo moštvo sestoji iz kozakov, ki se uvrste v krimsko armado.

— Rdeče čete, ki so prekoračile Dnepr, so popolnoma poražene.

Drže samo mostišče Kaketovko,

ki ga je obkobil Vangel. Izgube rdečih čet so znatne. Vangelovo porazitev je dosegla mnogo materialja in njenih.

— d Varšava, 12. septembra. Poljska brzjavna agentura.

Vojna poročila z dne 10. t. m.:

Vangel, ki je zasedel zozet zasedli Krasnopol in Sijemno. Med Kamionko, Strumilovo in Buskom se je po-

srečelo sovražniku po trdovratnem boju prekoračiti Bug. Sovražnik je napadel Busk od zapada in mostišče od vzhoda, da se moral kmanu umaknati. Naši oddelki so po ljuhem boju zasedli Bohatyn in so dosegli pred nekaj dnevi

Anton Soršak
Ivana Soršak roj. Jäger
poročena
Ljubljana Kranj.
12. septembra 1920.

Sprejemom koncipijenta

tudi začetnika, Dr. Ivan Lovrenčič, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. 6934

Službe išče

v Ljubljani zanesljiv in soliden gospobivši trgovec 36 l. star, oženjen brez otrok, najraje v kaki gospodarski ali stavbeni pisarni, event. trgovskem podjetju, oziroma kaj podobnega. Kdor bi potreboval, naj blagohotno javi svoj naslov pod: „Trajno 75“ poštno izčete Ljubljana do 16. t. m. 6902

Priporočilo.

Moja hčerka je obiskovala na priporočlo zdravnika, vsled skrivljene hrbtenice tukajšnji »Ortopedično-televadni zavod«, po triletni sistematični televadbi pod zdravniškim nadzorstvom je zapustila preteki teden imenovani zavod popolnoma ozdravljen. Valedtega priporočam vsem navedeni »Ortopedično-televadni zavod«, ki se nahaja v Tritarjevi ulici št. 7, (l. nadstr. na dvorišču) kar najtoplje.

Pojasnila se dajo od 4. do 5 ure popoldne.

Jos. Beva.

Tristje za strope izdeluje in predaja na debelo in drobno m² po K 4:80 pri večjih naročilih znaten popust Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trstvo. 4256

Ruski igralci

narodnega gledališča iščejo za 1 leto meblovanjo stanovanje eventualno 2 — 4 meblovane sobe. Ponudbe na upravnštvo Slovenskega Naroda pod „Rusi 6920“.

1000 K nagrade

dobj., kdor mi preskrbi stanovanje z 1 ali 2 sobama in kuhinjo s 1. oktobra. Cenj. ponudbe po „Nagrada/6876“ na uprav. Slov. Naroda. 6876

Omnibus avto

se proda. Naslov pove upravnštvo Slov. Naroda. 6936

Proda se nekaj

pohištva itd.

Pozive se na Sy. Petra cesti štev. 33 6919

Ruski igralec

narodnega gledališča išče za 1 leto meblovanjo sobo z vso oskrbo za 2 oseb. Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod „Ruski igralec 6918“.

Dva gospoda

iščeta skupno mesečno sobo z električno razsvetljavo. Ponudbe na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana.

Prodam

Harmonij, srednje vrste ameriškega sistema. Vidi in pozive se v Ljubljani, Vegova ulica št. 12, II. nadstropje. 6877

Išče se spremen

: krojaški pomočnik : za veliko delo in proti stalni službi. Hrana in stanovanje v hiši. M. Brunske, krojaški mojster, Šemš, Dolenjsko. 6940

I^a apno

v kosih in drobno dobavlja na vagone

Ava, tovar. Laško.

Kupujem

po najvišjih cenah hlobe, rezan in tesan jelov, kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. — VIKTOR GLASER, lesna trgovina, Ruše pri Mariboru. 9919

Sir Trapist

v hleb po 1½ do 2 kg

Domači sir (Topfen)

Čajno maslo (Theebutter)

v zavojih po 1/8, 1/4 in 1/2 kg nudi samo na veliko Parna Mlekarja, Nova Gradiška, Slavonija. 6826

Prevzel sem zastopstvo prvo-vrstnih tvornic:

nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić

Beograd, Miletina ul. 15.

Elektromotorje

in diname za vrtlini in istomenski tok, vseh velikosti, samo izdelek prvih tvornic dobavlja s tukajšnje velike zaloge ali kratkočasno pod garancijo Ing. F. Proksch, Wien VII, Neustiftgasse 94. Tovarna: Wien, XVI. Wattgasse 21. 6969

Naznamlo.

Opozorjam stranke, da prevzemam vsa tozadevna naročila kakor tudi moderniziranje klobukov, tu v tovarni v Ljubljani pa ima isto pravico tvrdka Kovačevič i Teršan v Prešernovi ul. 5, ne pa potovljajte, kateri hodijo po mestu in prevzemajo naročila za moje ime, proti katerim budem tozadevno postopal.

FRANC CERAR,

6764 tovarna slaminikov in klobukov, Stob, p. Domžale pri Ljubljani.

!! Pariške novosti !!

Modni salon

Rozi Hribar, Ljubljana

Rimska cesta 6. ima veliko izbiro najmodernejših damskej in otroških klobukov za jesen in zimo na razpolago. Cene od 100 kron dalje.

! Dunajske novosti !

Benzin, strojno olje, kolomaz, cilindrovo olje, vazelin, goniolno olje, tovt mast, olje in mast za usnjarije dobavlja promptno

„Mineralna rafinerija“ Dravograd.

Dopise na centralo v Mariboru.

Brzjavci: Rafinerija.

Angleško sukno

po strogu solidnih cenah vedno v zalogi:

Obleke za gospode, dečke itd. in vse druge modne potrebščine. Krojači znaten popust. 6961

Lastni modni atelje

SCHWAB & BIZJAK,

Ljubljana, Duorni trg štev. 3.

Razpis.

Po naročilu gradbene direkcije za Slovenijo v Ljubljani z dne 26. junija 1920 štev. 1916 razpisuje okrožna gradbena sekcijsa v Mariboru oddajo odstranitve starega lesenega mosta čez Dravo v Mariboru. Pravilno kolekovane ponudbe naj se predlože do 25. septembra 1920 in sicer do 10. ure dopoldan pri okrožni gradbeni sekcijsi v Mariboru (poslopnje okrajnega glavarstva I. nadstropje soba št. 20). Kavcijo v znesku 4000 dinarjev je vložiti pri finančni dejelni blagajni v Ljubljani in sicer če le mogoče v vrednostnih papirjih, hraničnih knjižicah, kreditnih pismih i. t. d.

Potrdilo o položeni kavciji naj se priloži ponudbi.

Ponudbe naj vsebujejo dve alternativi in sicer izvršitev dela 1.) s prepustitvijo lesa ponudniku 2.) brez prepustitve lesa.

Pilote mosta je odrezati vsaj 90 cm pod gladino nizke vode ali pa iztegniti.

Delo se odda tudi ponudniku nestrokovnjaku, ako se isti zaveže, delo izvršiti po strokovnih močeh in pod strokovnim vodstvom.

Obveznost za ponudnika nastane takoj po vloženi ponudbi, za državo pa potem, ko gradbena direkcija ponudbo odobri.

Zaradi drugih potrebnih informacij in pogojev naj se interesenti obrnejo pisorno ali osebno do podpisane sekcijske, kjer so pogojki razgrnjeni v vpogled.

Okrožna gradbena sekcijsa

Inž. Dolenc, s. r.

Iz Ljubljane na vse strani

bliži se neverjetno nizko ceno sprejemal razne izvršitve in naročila resen inteligenčen uradnik. Cenj. ponudbe pod »Na vse strani 6937« na upravnštvo Slov. Naroda. 6937

Stavbno podjetje Tavčar & Svetina

Ljubljana, Gospodarska cesta štev. 6 se priporoča.

Prodajalka

prva starejša moč se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe pod »Prva moč 6938« na upravnštvo Slov. Naroda. Pod isto šifro se sprejme tudi močna učenka iz dobre hiše za november. 6938

Zlatar in Juvelir Alojzij Fuchs

Selenburgova ulica 6

priporoča svojo veliko zalogu juvelov, zlatnine in srebrnine. Vsa popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno.

Ure žepne popravlj. nasproti glavne pošte F. Čuden Sin, urar v Ljubljani. 3055

Eno ali dve sobi meblovani se iščeta za ruskega igralca Putjata, hotel Union soba št. 9. za celo leto, aka mogoče s hrano. 6939

Stanovanje s 4 ali več sobami meblovano ali ne-meblovano se išče za takoj za celo leto. Ponudbe na uprav. lista pod šifro „4 sobe 6929“.

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo Su ak-Reka, Zvonimirova ulica štev. 102.

Lastnik sledenih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija.

Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon interurb. 2-14.

Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar.

Sanatorijski in veliko morsko kopališče „TERAPIJA“ Crikvenica.

Vsi hoteli in sanatorijski so najmodernejši z vsem konfortom urejeni. — Oskrba izvršna. — Otvorenje skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „Miramare“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novom; za Sušak; Sredinskega ureda države, Sušak-Reka. — Naslov za brzjavce: Jadran-centrala Sušak-Reka, interurban telefon štev. 9-8-9.

Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon interurb. 11.

Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Tel. interurb. 5.

Hotel-Pension in veliko morsko kopališče „LISANJI“ Novi Vinodolski

Jugoslavenska industr. banka d. d. Split

Bank Yugoslav for Limited - Split. Banque yougoslave pour l' industrie société anonyme - Split.

Split, u mjesecu rujnu 1920. Poljana Regenta Aleksandra br. 1.

Poziv na potpisivanje.

II. emisija dionica.

Na temelju rješenja ministarstva trgovine i industrije od 18. ožujka 1920. br. VI. 308. i zaključka glavne skupštine od 2. svibnja 1920. odlučilo je ravnateljstvo Jugoslavenske Industrijske Banke provesti povišenje dioničke glavnice od K 2.000.000. — na

K 15.000.000.—

izdanjem novih 13.000 dionica po nominalnih K 1.000.— sa pravom na dobit od 15. rujna 1920. uz slijedeće uvjete:

1. Dosadašnjim dioničarima pripada pravo opcije i to na svaku staru dionicu po dvije nove dionice uz tečaj od K 1.250.— po komadu sa 5% kamata od 15. IX. 1920 do dana uplate. Megutomnica dionica I. emisije ima se kodupisa prikazati.

2. Cijena za nedioničare jest K 1500.— po komadu sa 5% kamata od 15. IX. 1920. do dana uplate.

3. Upis traje od 15. rujna do 15. listopada 1920., a za upisnike u inostranstvu do 15. studenoga 1920. Dioničari, koji ne izvrše do tog roka pravo opcije, gube to pravo. Kod upisa valja istodobno obaviti i uplatu.

4. Tečajni dobitak, koji se poluci kod izdanja novih dionica, ide nakon odbitka svih troškova i pristojbi u korist rezervnog fonda.

5. Pravo reparticije pridržaje si ravnateljstvo, a za nedodijeljene komade vratiti će se uplaćeni novac sa 5% kamata natrag.

6. Za uspjeh ove emisije jamči posebni sindikat.

Upisivanje i uplata prima:

u Bakru: Banka za Pomorstvo,

Beograd: Opšta Privredna Banka,

„Dubrovnik: Podružnica narodne Banke d. d. iz Zagreba,

„Lj